

Landskap: ^vOstergötland ..... Upptecknat av: Carl Segerstål
 Härad: ^vYdre ..... Adress: .....
 Socken: ^vT. Ryd ..... Berättat av: Lars på berget
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Uppteckningen rör

Bortbyting. 1-2.

Plättaregång 3.

Tvätta lik. 4.

Vägen där liket skulle fram, klädd med snar
med bruna toppar 4.

Nyling. 5.

Nedgravt missfall = nyling. 6.

Missfall. 7.

Skärvan. 7.

Aö-skäiva 7.

Tå haren 8.

Branvin i loggboet. 8.

Sava på Berget.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

född: Fria.

ä: Ingelöfs län; Småland

lev: Berget under Olstorp. V. Ryds, sk.

(Varit i Ydre, sedan sin
"naturlig släktning" Botk
under Olstorp i Fria)

Bordbyting

Hälsinglänge

Beskrifning

Myling

Missfall

Freta Ucker

(8.5)

2
ju vilka å dom, som va
tröas, men nu va da
nigt å gora ve. Nu had-
de ho fått bli kristen
— hadde blott dojt å
fått gå nattvardsgång. Då
var da tröa villes nå
di da sina barn hos män-
skers så där eller bytte
te sej människers mot sina
egna; ^{du} ^{gulle} di gjorde ribben.

"Då va grå att ställe di
hadde fått ett barn bortlytt.
Å mora, ho va så förtvivlad
å ho sprang ut i skogen.
Å då mötte ho e trollkång
å ho va naken, å bröstet
hadde ho uppkastade över
axlar; så långa va di. Å
nu va da på att trolla
hadde blott så rystat osams
å trollkånga så lat henne
att ho skulle koka vatten

i en piitel, å hålla barnun-
gen över å säga: "Får ja inte
mitt barn igen, kolla ja
detta!" - Å ho gjorde, som
trollkärnga haddes sagt, å
då kom trolle å kastade
in då rätta barnet å
tog sitt. - Då talade mi
mer om för mej"

LONDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På Olstorps hergård
hade de för 40-50 slätt-
karar. Sista dan, som slät-
tern varade ställdes till
med ett större "slättar-
gange." När slättfolket den
dagen efter slutat arbeta
drog hem, bars brännvins-
kypor för ut, åtta karar.
Ja tunnarna såg en kav och
spela. Hemkomna defilerade
de förbi herrestället. "Den fick
di dansa å äta hela natta."

Den som "tvättade ögon"
ett lik, skulle ha den dödes
sirk eller skjorta.

Till kyrkan

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vid vägen, där liket
fördes fram voro resta granar
eller enar med brutna
toppar, så att de pekade
mot kyrkan. Sådana granar
eller enar restes, förutom
vid sjukhuset, vid utfars-
vägar på sidan som vägen,
där liket fördes fram, av gran-
nar och bekanta till den
döde. — Granris lades på vägen
på det sätt som teckningen
visar.

Innan liket fördes till
kyrkan, stod kistan på bakre

framför förstubron. När kistan lyftes hört sparkades alltid lockarna utbult och så sker än idag. För vad ändamål detta sker är okänt.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

"Då va, e, som hadde lagt ner ett missfall i e bytta i sen lagt ner bytta i ett stjärn. Å då varit då en myling åt, förstås, för då blev stå omf di inte sätter ner sånf i vigd jord. Å sen hörde di ihu mylingen skrek.

"Bena å lång,
bytta å trång!
Ja å lökabel!" (locket)

(Berättelsen kom i ihig om versen var så eller så ihu:

"Innen å lång,

lytta å bring!
Ja å löhet!

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Då var ju ett ställe som
mora hadde gått ner i
missfall i ett stenrör. Å när
ho å karen va ute på
dagsverket om dagen, kom
de från en lång gråk —
en smut å smal ån —
när barna skulle äta. Å
han sa: "Ja å fars å mors
barn lika väl som J!" Å
han åt upp all maten, å
di andra, di fick svätta.
Men, di talar om'et för
söldra, förstas. Å de gick
till prästen å tala om'et,
å mora, bekände, att ho had-
de satt ner då där i ett
stenrör. Å di fick låva mors
haken å prästen, å den skulle
di slänga över gräken, när
han kom, så skulle han

försvinnna. O' så gjorde så.
Allsen hadde di jente out
ät meca. "

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Di kostar la inte
nit ä gå te korgain i sitta
ner missfull. En tar ä
lägger in' te i en vit klut
i se läda. "

För att beta ett barn
för skivan top deos lüne
och drogs genom kyrk-
nyckeln. Ett annat sätt var
att skiva av "massen-haken"
och ge barnet in.

"...! Döa-skäva går allri
i beta. Di förmäss." Den sortens
skäva går barnet om man
när hol va mä't, gick över
nån grav. "

"När di slo di söta
i tygar bet."

8
stråa, så to di haren. Då rölade
di så dunnit i alla villor
mä. "Vatt to haren väjjen?" fråg-
de di. "Han spring ut genom fusa-
galspringea!" ropade di. Då var
leera ett skint, som di hadde
fo so. Inte va då non hare!"

För lade man, när sådan
laades, ett halvstop brännvin
i den första reken, som la-
des in. Sedan vid troskun-
gen gjorde man sig själv-
fullt alltid lite mer,
berättom att nå slutet, så
man utan brännvinsflaskan
som hängande mil hade gjort.

Östertid
Hd. Yore
In. T. Ryd.

Gyft Carl Bengtsson
Porr. av Sara på bergst.